Lantbrukarnas Riksförbund

Dnr 2026/10024, KN2026/01568

Klimat- och näringsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia:
kn.kl@regeringskansliet.se
ruben.lonngren@regeringskansliet.se

Remissyttrande Revidering av EU:s utsläppshandelssystem ETS 2026

Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) är en partipolitiskt obunden intresse- och företagarorganisation för företagare med jord, skog, trädgård och landsbygdens miljö som bas. LRF verkar för att dessa näringar ska kunna förverkliga sina ambitioner om tillväxt, lönsamhet och attraktionskraft. De gröna näringarna bidrar med livsmedel, skogsprodukter, energi, arbetstillfällen och miljönyttor och är en grundbult i klimatomställningen. Tillsammans driver LRF:s 120 000 medlemmar omkring 65 000 företag och det gröna näringslivet står för nära fyra procent av Sveriges BNP.

Sammanfattning av EU-kommissionens förslag

EU har antagit ett rättsligt bindande klimatmål om att nettoutsläppen av växthusgaser ska minska med 90 procent till 2040. Målet ska skapa förutsägbarhet för investeringar i den rena energiomställningen och samtidigt stärka industrins konkurrenskraft.
I mars 2026 uppmanade rådet kommissionen att senast i juli 2026 lägga fram en översyn av EU ETS. Översynen ska minska volatiliteten i koldioxidpriset och dämpa påverkan på elpriser, leveranskedjekostnader och omlokalisering av verksamhet, samtidigt som systemets centrala roll som marknadsbaserad prissignal för investeringar och innovation bevaras.

Förslaget syftar till att säkerställa att EU ETS även fortsättningsvis stödjer klimatneutralitet i hela ekonomin senast 2050 på ett marknads- och regelbaserat, teknikneutralt och kostnadseffektivt sätt. Kommissionen föreslår bland annat en långsammare minskning av antalet utsläppsrätter efter 2030 samt nya utsläppsrätter kopplade till permanenta koldioxidupptag och internationella krediter. Samtidigt ska minst hälften av auktionsintäkterna användas inom prioriterade områden, däribland förnybar energi och elnät.

LRF:s ställningstagande

LRF:s medlemmar påverkas, liksom annan europeisk produktionsverksamhet, av höga och volatila energipriser. Kostnadsökningarna försvagar konkurrenskraften och ökar sårbarheten i såväl primärproduktionen som livsmedelsförädlingen. Samtidigt blir klimatförändringarnas effekter allt tydligare. EU behöver därför investera i inhemsk och ren energi, robust försörjning av insatsvaror och en fortsatt minskning av fossil användning.

LRF ställer sig bakom EU:s övergripande klimatmål till 2040 som ett rimligt steg mot klimatneutralitet 2050. Målet måste dock utformas så att det stärker, inte försvagar, europeisk konkurrenskraft, livsmedelsproduktion och beredskap. Klimatmålet bör inte bygga på svårförutsägbara åtaganden för nettoupptag inom jordbruk och

Postadress: Lantbrukarnas Riksförbund, 105 33 Stockholm **Telefon**: 010-184 40 00
Besöksadress: Franzéngatan 1B, Stockholm **Mejl**: info@lrf.se **Hemsida**: lrf.se

markanvändning, där metodik, uppföljning, naturliga variationer och reverseringsrisker skapar betydande osäkerheter. Jordbrukets biogena utsläpp kan inte heller helt undvikas. Prioritet bör därför ges åt minskade fossila utsläpp där fungerande alternativ finns, i kombination med ett tydligt stärkande av bioekonomin.

Klimatarkitekturen efter 2030

Även om denna remiss gäller EU ETS måste översynen bedömas tillsammans med kommande revideringar av LULUCF och ESR. Det är olyckligt att processerna separeras när utsläppsbudgetar, upptag och flexibiliteter påverkar varandra. LRF anser att den nuvarande klimatarkitekturen med separata pelare för fossila utsläpp, jordbrukets utsläpp och upptag i marksektorn i huvudsak bör bibehållas efter 2030. Revideringen ska leda till långsiktiga utsläppsminskningar. Inom jord- och skogsbruket är minskad produktion inte en hållbar klimatåtgärd. ETS och ESR måste utformas i linje med EU:s behov av livsmedelsproduktion, konkurrenskraft och beredskap. En förändrad ambitionsnivå i ETS får inte vältra över ytterligare krav på jord- och skogsbruket eller leda till minskad svensk och europeisk produktion.

Koldioxidupptag och internationella krediter

LRF ser en framtida potential för lantbrukare och skogsägare att använda EU:s frivilliga certifieringsramverk för kolupptag och kolinlagring. Ramverket kan bidra till en marknad för kolkrediter men befinner sig fortfarande under utveckling. Det är därför för tidigt att integrera dessa kolupptag i EU ETS. Frågor om mätning, permanens, redovisning, dubbelräkning, reversering och långsiktiga incitament behöver först vara tillräckligt utredda. CRCF bör tills vidare utvecklas som ett separat och frivilligt ramverk riktat till marknadsaktörer, inte som en skyldighet för medlemsstater eller markägare.
Internationella krediter bör i första hand användas för att hantera svårhanterliga delar av LULUCF och jordbrukets biogena utsläpp inom ESR, inte för att kompensera fortsatt fossil användning i ETS-sektorer. Kvalitetskriterier, additionalitet och robust kontroll måste utvecklas innan krediterna får en större roll. LRF anser därför att internationella krediter bör kunna inkluderas först efter 2040, eller möjligen som en begränsad flexibilitet inför den slutliga rapporteringen av 2040-målet.

Konkurrenskraft, mineralgödsel och hela livsmedelskedjan

ETS och CBAM påverkar kostnaderna för insatsvaror som mineralgödsel, stål, aluminium, energi och utrustning. Kostnaderna förs vidare längs värdekedjan och träffar primärproducenter som ofta saknar möjlighet att föra dem vidare till kund och som dessutom saknar kompensationslösningar som finns till de flesta övriga sektorer inom ETS-systemet. ETS-relaterat stöd får därför inte begränsas till de industriella anläggningar som omfattas direkt av systemet. Det måste även kunna nå lantbrukare, kooperativ och livsmedelsföretag som drabbas indirekt, detta är en faktor som behöver belysas och åtgärdas.
En del av medlemsstaternas ETS-intäkter bör användas för att kompensera lantbrukets ökade kostnader och stödja effektivare växtnäringsanvändning samt till en ökad användning av biobaserade, fossilfria och cirkulära gödselmedel. Stödet bör inte begränsas till företag som kan genomföra en viss på förhand definierad investering, eftersom högre insatsvarupriser påverkar hela primärproduktionen och förädlingsled.

Kommissionen bör också följa upp om fri tilldelning och andra åtgärder som sänker gödselindustrins kostnader faktiskt får genomslag i de priser som lantbrukarna betalar. Uppföljningen bör vara transparent och utgå från utvecklingen på EU:s gödselmarknad.

Biobaserade alternativ måste erkännas fullt ut

LRF vill särskilt framhålla att teknikneutralitet måste vara en grundläggande princip i det reviderade EU ETS. Omställningen kan inte bygga på antagandet att elektrifiering är tekniskt möjlig, ekonomiskt rimlig eller tillgänglig i tillräcklig skala i alla verksamheter. För jordbruket, skogsbruket och många energi- och säsongsintensiva verksamheter är hållbar certifierad biomassa, biogas, biometan och flytande biodrivmedel ett nödvändigt komplement till elektrifiering, energieffektivisering, värmeåtervinning och värmepumpar. Hållbara biobaserade alternativ som uppfyller EU:s hållbarhets- och certifieringskrav ska behandlas likvärdigt med andra godkända avkarboniseringslösningar. Detta ska gälla både vid bedömningen av trovärdiga omställningsplaner och vid fördelningen av ETS-relaterad finansiering. Riktmärken och stödvillkor får inte utgå från tekniker som saknar faktisk tillämpbarhet, infrastruktur eller skalbarhet för den berörda sektorn.
ETS-intäkter bör därför kunna användas för investeringar i produktion, uppgradering, distribution och användning av biogas och biometan, för hållbara biodrivmedel till arbetsmaskiner samt för konvertering av pannor, torkar och andra processer till hållbar biomassa. Stödet bör även omfatta nödvändig infrastruktur, lagring, anslutningar och merkostnader som krävs för att biobaserade lösningar ska kunna tas i drift.

Biometanproduktion och infångning av biogen koldioxid från jordbruksbaserade råvaror bör vara prioriterade användningsområden för ETS-intäkter. Systemet bör ge utrymme för BioCCS, biokol och andra robusta verifierade lösningar med biogent kol. Även CCU kan bidra till resurseffektivitet, exempelvis när infångad biogen koldioxid används i växthus eller i andra tillämpningar. Permanent lagring och nyttiggörande bör

kunna kombineras när det är rättsligt och metodmässigt möjligt, utan dubbelräkning av klimatnyttan.

Fri tilldelning, villkor och tidiga investeringar

Fri tilldelning behöver upprätthållas på en nivå som förhindrar koldioxidläckage och gör det möjligt att behålla gödsel- och livsmedelsproduktion i Europa. Eventuella villkor ska vara enkla, proportionerliga och flexibla. De ska erkänna redan genomförda investeringar, inklusive investeringar före 2030, pågående investeringsprogram samt beroenden av tillstånd, nätanslutning, infrastruktur och tillgång till energi och teknik. Företag som tidigt investerat i solenergi, biogas, biobränslen, effektivisering eller andra fossilfria lösningar får inte missgynnas när nya regler införs och tillämpas.
ETS och CBAM måste bedömas samlat. Skyddet mot koldioxidläckage på EU-marknaden löser inte den konkurrensnackdel som möter EU-produkter vid export till tredjeland. Kommissionen bör därför analysera konsekvenserna för nedströmsled och jordbruks- och livsmedelskedjor, samt vid behov föreslå skyddande åtgärder som motverkar produktionsomlokalisering.

ETS2 för jord- och skogsbrukets arbetsmaskiner

LRF är fortsatt kritiskt till att Sverige har valt att inkludera jord- och skogsbrukets drivmedelsanvändning i ETS2. Sverige bör ompröva beslutet och följa den inriktning som majoriteten av andra medlemsstater valt. En ensidig svensk inkludering riskerar att försämra konkurrenskraften utan att motsvarande kostnad möter konkurrerande produktion i andra länder. Om en sektor, som inte är obligatorisk att innefattas i systemet, ändock ska ingå i ETS2 måste näringen ges faktisk tillgång till stöd och återinvesteringar från relevanta intäkter. I dag saknas fullständiga möjligheter till kompensation genom de fonder som ETS-intäkterna tillförs och inte heller har lösningar genom nationella stödåtgärder presenterats. Det måste vara praktiskt genomförbart att kunna anpassa de gröna näringarna i Sverige för att lyckas med omställning. Styrmedel som fördyrar fossil användning måste därför följas av finansiering av fungerande alternativ.

För tyngre arbetsmaskiner saknas fortfarande fullgoda elektrifierade alternativ i tillräcklig omfattning. Utsläppsminskningar på kort och medellång sikt är därför beroende av ökad tillgång till hållbara biobaserade drivmedel. Stödet måste utformas så att det når aktiva jord- och skogsbruksföretag och inte enbart energileverantörer eller större industriaktörer.

LRF:s övergripande synpunkter

EU ETS är en viktig finansieringsmekanism för den gröna omställningen. Intäkterna behöver användas mer strategiskt för åtgärder som både minskar utsläppen och stärker lantbruks-, skogs- och landsbygdsföretagens konkurrenskraft. De gröna näringarna

producerar förnybar energi, förser samhället med biogent kol och är avgörande för livsmedelsförsörjning, omställning och beredskap.

LRF anser sammanfattningsvis att revideringen bör:

- Säkerställa att ETS-relaterade stöd omfattar hela jordbruks- och livsmedelskedjan, inklusive primärproducenter,
- Erkänna hållbar certifierad biomassa, biogas, biometan och hållbara biodrivmedel fullt ut och på likvärdiga villkor med andra avkarboniseringslösningar,
- Använda ETS-intäkter för ökad produktion av fossilfria och cirkulära gödselmedel, jordbruksbaserad biometanproduktion samt infångning av biogen koldioxid,
- Utforma riktmärken, finansiering och villkor efter sektorspecifika och säsongsbetonade produktionsförhållanden,
- Skydda europeisk produktion mot direkta och indirekta kostnadsökningar från ETS och CBAM samt mot koldioxidläckage,
- Hålla CRCF och tillfälliga biologiska upptag utanför ETS tills frågor om mätning, redovisning och eventuell dubbelräkning är lösta,
- Prioritera europeiska permanenta biogena koldioxidupptag framför internationella krediter, och
    - Ompröva Sveriges beslut att inkludera jord- och skogsbruket i ETS2, eller säkerställa full tillgång till kompensation och investeringsstöd.

Klimatförändringarna är gränsöverskridande och kräver samordnade åtgärder på EU-nivå. Reglerna måste samtidigt värna den inre marknaden och undvika konkurrenssnedvridningar mellan medlemsstaterna. För att trygga Sveriges primärproducenter och livsmedelsförsörjning bör man därför ompröva inkluderingen av jord- och skogsbruket i ETS2 och verka för en europeiskt sammanhållen ordning där klimatambition, livsmedelsproduktion, beredskap och konkurrenskraft går hand i hand.

Stockholm, den 19 oktober 2026

Hilda Runsten
Enhetschef
Lantbrukarnas Riksförbund

Jennifer Botos, Amanda Björksell & Sofia Backéus
Näringspolitisk expert
Lantbrukarnas Riksförbund